

ZAGADNIENIA FILOZOFICZNE W NAUCE

Z. III (1981)

Materiały z konwersatoriów interdyscyplinarnych
Red. M. Heller, J. Życiński

Instytut Filozofii
przy Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie
KRAKÓW 1981

PHILOSOPHY IN SCIENCE

III (1981)

Proceedings of the Interdisciplinary Seminar
ed. by M. Heller and J. Życiński

The Institute of Philosophy
at the Pontifical Faculty of Theology in Cracow
Cracow 1981

WPROWADZENIE

W interdyscyplinarnych spotkaniach II semestru r. ak. 1979/1980 przewodnią ideą była problematyka ludzkiego dążenia do Prawdy i jej odkrywania na różnych drogach przy zastosowaniu zróżnicowanych metod. Wprowadzeniem do tej tematyki był m. in. wygłoszony podczas lutowego spotkania referat J. Tischnera, w którym przedstawiona została analiza relacji między postawą wiary a postawą intelektualnych dociekań. Komplementarne w stosunku do refleksji nad dramatem ludzkich poszukiwań poznawczych są rozważania dotyczące związków między elementami spekulacji i danych empirycznych wypracowane na gruncie filozofii marksistowskiej. Zagadnienie to przedstawione zostało w lutowym referacie J. Życińskiego poświęconym problematyce stosunku nauki do filozofii w dialektyce marksistowskiej.

Gościem marcowego konwersatorium był Jude P. Dougherty — dziekan Wydziału Filozoficznego Katolickiego Uniwersytetu Ameryki w Waszyngtonie. W przedstawionym referacie badał on ujęcia problematyki potencjalności przedstawiane zarówno w filozofii klasycznej jak i we współczesnej fizyce. Rozważania te były okazją do głębszej refleksji na temat wpływu aparatury pojęciowej i uwarunkowań kulturowych na filozoficzne odkrywanie prawdy. Ujęcie przedstawione przez Dougherty'ego zostało częściowo powtórzone w jego wywiadzie dla „Tygodnika Powszechnego”, zaś podstawowe założenia jego filozofii dostępne są za pośrednictwem artykułów opublikowanych w redagowanym przez niego „The Review of Metaphysics”.

Drugim referatem przedstawionym przez M. Hellera podczas marcowego spotkania był tekst nadesłany specjalnie dla uczestników konwersatorium przez J. Fräsera. Tekst ten opublikowany został w poprzednim numerze „Zagadnień Filozoficznych w Nauce”.

Problematykę związku między światem ludzkiej egzystencji, tajemnicy i poezji z jednej strony a z drugiej strony między rzeczywistością metodycznych pomiarów i przybliżonych interpretacji przedstawili podczas

---

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

kwietniowego spotkania K. Maurin i R. Haman. Referat Maurina zatytułowany *Prawda jako spotkanie* zwrócił uwagę na elementy subiektywno-pozaracjonalne w procesie dążenia do prawdy. Komplementarny aspekt obiektywności przedmiotu badań w problemach fizyki makroświata ukazany był w profesjonalnych i filozoficznie cennych refleksjach Hamana.

W ostatnim spotkaniu II semestru (20 V) reprezentujący środowisko intelektualne Wrocławia J. Mozrzyk omówił rolę symetrii we współczesnej fizyce, natomiast M. Heller i J. Życiński poddali ocenie sugestie metodologiczne P. Feyerabenda prezentowane w książce *Jak być dobrym empirystą?* Dwa ostatnie referaty ukażą się drukiem w jednym z najbliższych numerów „Znaku”, dwa inne umieszczone zostaną w 4 numerze „Zagadnień”. Numer bieżący zawiera natomiast bliskie tematyce omawianej podczas konwersatoriów rozważanie K. Turka o pojęciu struktury oraz artykuł M. Lubańskiego (ATK, Warszawa) nawiązujący do tematyki, która dyskutowana będzie podczas konwersatoriów w r. ak. 1980/1981.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Józef Tischner, Wokół spraw wiary i rozumu	5
3. Józef Życiński, Problem stosunku nauki do filozofii w materializmie dialektycznym ...	22
4. Michał Heller, Znaczenie znaczenia	38
5. Mieczysław Lubański, Zagadnienie istnienia twierdzeń o istnieniu i nieistnieniu	52
6. Krzysztof Turek, Rozważania o pojęciu struktury	63